

Rzeszów, 28/03/2017 r.

# INICJATYWY OBYWATELSKIE



# DLA ŚRODOWISKA

## Realizacja Projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia”

Za treści zawarte w prezentacji odpowiada wyłącznie  
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”  
Projekt sfinansowany ze środków  
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**Małgorzata Jedynak**

Koordynator Projektu

# INICJATYWY LOKALNE DLA ŚRODOWISKA - HRF



Lp.	NAZWA INICJATYWY	KWARTAŁ IV (X, XI, XII 2016)	KWARTAŁ I (I, II, III 2017)	KWARTAŁ II (IV, V, VI 2017)	KWARTAŁ III (VII, VIII, IX 2017)
1.	Leśna Pszczoła				
2.	Pielęgnacja cennego drzewostanu przy Zespole Cerkiewnym w Radruzu wpisanym na listę UNESCO				
3.	Pamiętajcie o ogrodach - uzupełnienie zadrzewień w parku dworskim przy SP w Zgłobniu				
4.	Zielona Klasa skarbnicą wiedzy o przyrodzie				
5.	Rewitalizacja zieleni związanej z zabudową dworską na terenie gminy Lubaczów				
6.	Na ratunek pszczołom w Beskidzie Niskim				
7.	Odtworzenie miododajnego i wymarłego drzewostanu z rekultywacją terenów zielonych z nasadzeniem kwiatów długokwitnących w sołectwie Łętownia				
8.	Naturalnie, kulturalnie, lokalnie				
9.	Zasadzenie ostoi cisa pospolitego i krzewu kłokoczki w sołectwie Łukowe				
10.	Wyznaczenie ekoszlaku i budowa czatowni ornitologicznych we wsi Gorajec				
11.	Rozwój, odtworzenie i pielęgnacja ogrodów, parków miejskich, zieleńców o znaczeniu przyrodniczym				
12.	Tworzymy mini park w Jasionce				
13.	Wspólnie dla drzew				
14.	Zielony zakątek edukacji i integracji				



**Wykonanie 6 kłód bartnych  
na terenie Nadleśnictwa Głogów oraz zakup sprzętu do wykonania  
i obsługi barci (w tym kombinezon, rękawice, dłuto, drabina, uprząż,  
siekiera, leziwo, piesznica, cieślica, skrobliczka**

► Projekt „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” jest dofinansowany ze środków NFOŚiGW

OGLĄDAJ NA ŻYWO

najważniejsze informacje » "Leśna pszczola" w Nadleśnictwie Głogów Młp.

SPÓŁECZNE CHROŹMY PRZYRODE

## "LEŚNA PSZCZOŁA" W NADLEŚNICTWIE GŁOGÓW MŁP.

Publikacja: 12 marca 2017, 17:18 Autor: Monika Wojtaś Źródło: Aktualności

Lubie to! 0 Udostępnij Tweetnij



Sześć kłód bartnych, czyli tradycyjnych uli zawieszono na drzewach przy ścieżce edukacyjno - przyrodniczej w Nadleśnictwie Głogów Młp. Projekt "Leśna pszczola", realizowany przez Stowarzyszenie "Pro Carpathia", ma zwrócić uwagę na coraz mniejszą liczbę tych niezwykle ważnych dla całego ekosystemu owadów oraz wesprzeć kultuwanie tradycji pszczelarskich w regionie.

Nadrzewne ule, które zawieszono w lesie koło Głogowa Małopolskiego czekają już na nowych lokatorów. Kłody bartne to nie tylko powrót do tradycji, w ten sposób pszczelarze chcą przypomnieć, jak ważną rolę w środowisku pełnią pszczoły, oraz że to przez człowieka na próżno szukać dziś tych pożytecznych owadów poza pasiekami. A przecież oprócz produkcji miodu, dzięki temu, że zapylają rośliny, od pszczół zależy niemal cały ekosystem.

Nie są to zwykłe kłody, każda z nich ma swój styl. Na przykład tradycyjny, polski, gdzie otwór w drzewie znajduje się z boku lub białoruski, tu pszczoły wlatują od góry. Teraz tylko czekać, aż owady zasiedlą nowe domy. Pszczelarze mają już pomysły, jak je zwabić. Oczywiście w tradycyjny sposób.

## Montaż 6 kłód bartnych na terenie Nadleśnictwa Głogów



TVP 3  
RZESZÓW

<https://rzeszow.tvp.pl/29464523/lesna-pszczola-w-nadlesnictwie-glogow-mlp>

## „Pielęgnacja cennego drzewostanu przy Zespole Cerkiewnym w Radrużu wpisanym na listę UNESCO”



Ciecia sanitarne ok 40 drzew przy  
zespole cerkiewnym w Radrużu  
wpisanym na listę UNESCO



# „Pamiętajcie o ogrodach - uzupełnienie zadrzewień w parku dworskim przy SP w Zgłobniu”

## KONCEPCJA REWALORYZACJI CZĘŚCI TERENU ZESPOŁU DWORSKO-PARKOWEGO PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ W ZGŁOBNIU

ADRES:

Zgłobień 71; gmina Boguchwała;  
województwo podkarpackie  
mgr inż. arch. kraj. Barbara Krupa  
październik 2016

AUTOR OPRACOWANIA:  
DATA OPRACOWANIA:



## PROJEKT ODTWORZENIA NASADZEŃ DRZEW I KRZEWÓW W CZĘŚCI TERENU ZESPOŁU DWORSKO-PARKOWEGO PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ W ZGŁOBNIU

ADRES:

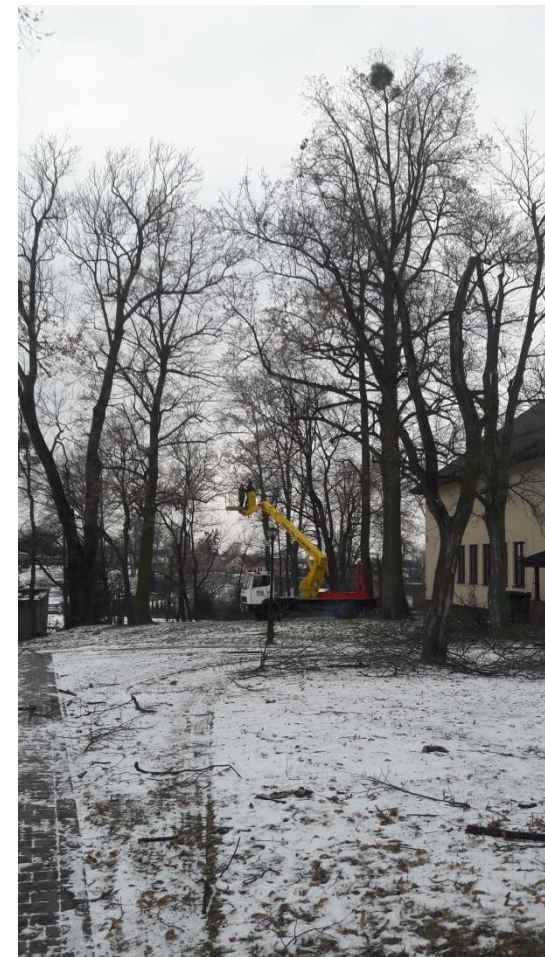
Zgłobień 71; gmina Boguchwała;  
województwo podkarpackie  
mgr inż. arch. kraj. Barbara Krupa  
październik 2016

AUTOR OPRACOWANIA:  
DATA OPRACOWANIA:



**Opracowanie  
konceptji  
rewaloryzacji  
zespołu  
podworskiego oraz  
opracowanie  
projektu nasadzeń  
drzew i krzewów  
przy szkole  
w Zgłobniu**

Przeprowadzenie prac konserwatorsko-pielęgnacyjnych drzewostanu ok. 30 szt. na terenie parku podworskiego w Krowicy Samej zgodnie z zatwierdzonym przez Konserwatora programem prac konserwatorsko – pielęgnacyjnych w tym: prześwietlenie koron, wykonanie cięć technicznych, wykonanie cięć pielęgnacyjnych, wykonanie wiązań elastycznych na drzewach rozwidlonych.

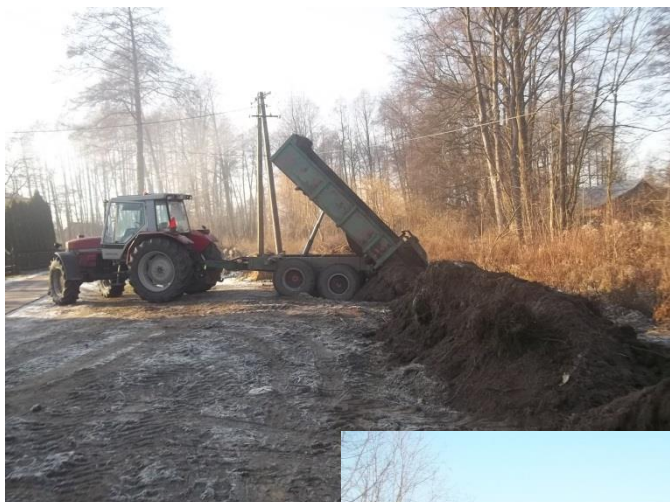


**Zakup uli i sprzętu  
potrzebnego do  
obsługi (sprzęt  
ogólnego  
wyposażenia  
pasieki, odzież  
ochronna,  
chemiczne środki  
utrzymania  
pasieki, miodarka,  
nóż do  
odklepiania,  
cedzidło itp.)**



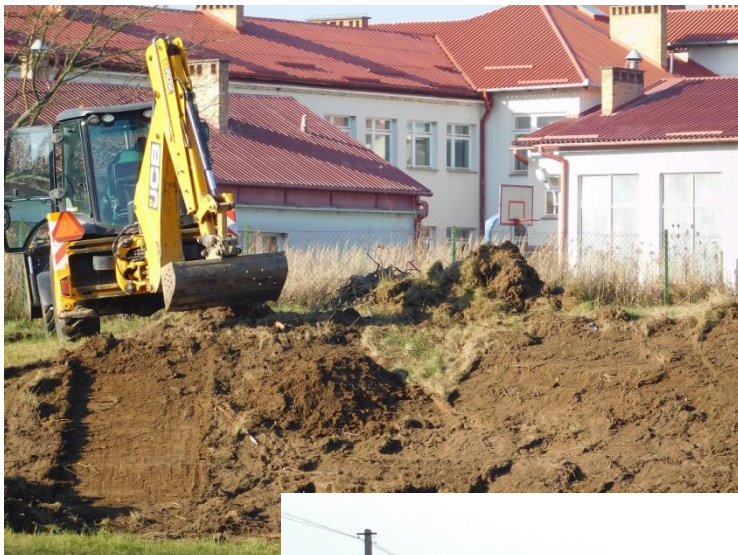


„Odtworzenie miododajnego i wymarłego drzewostanu z rekultywacją terenów zielonych z nasadzeniem kwiatów długo kwitnących w sołectwie Łętownia”



Przygotowanie  
terenu – w tym  
usunięcie starych  
pni drzew,  
koszenie dzikiej  
trawy,  
plantowanie,  
wyrównanie  
terenu,  
karczowanie  
starych dziko  
rosnących  
zadrzewień,  
nawiezenie  
nowego podłoża

**Warsztaty z budowania budek lęgowych dla jerzyków w Wiśniowej – 25/02/2017**



**Przygotowanie terenu ok 5 ar.  
(usunięcie drzew i krzewów o  
średnicy 16-25 cm wraz z  
karczowaniem, zasypanie  
dołów, dowiezienie gruntu,  
plantowanie, profilowanie  
terenu) zdegradowanego po  
budowie kanalizacji**

**Przygotowanie terenu w Nowej Wsi (usunięcie drzew i krzewów o średnicy 5-10 cm wraz z karczowaniem, zasypanie dołów, profilowanie terenu po obu stronach drogi zdegradowanego po budowie autostrady)**





**Przygotowanie  
terenu –  
w tym  
równanie,  
plantowanie w  
Sędziszowie Młp.,  
na terenie  
przedszkola**



**Warsztaty z budowania  
poidłek, karmników  
dla ptaków  
wśród przedszkolaków**

## Spotkanie z leśnikiem

Wpisany przez Maria Rokosz



**SPOTKANIE Z LEŚNIKIEM**

Dnia 13 lutego w naszym przedszkolu odbyło się **SPOTKANIE Z LEŚNICZYM** panem Markiem Świądrem z Nadleśnictwa Głogów Małopolski. W ramach współpracy ze szkołą nr 3 w Sędziszowie Małopolskim przybyły dzieci z klasy pierwszej wraz z opiekunami. Zajęcia podzielone były na dwie części. Głównym celem wizyty było zapoznanie z pracą i obowiązkami leśników. Dzieci oglądały slajdy, które pokazywały gatunki drzew, szkółki leśne i opiekę nad nimi, zobaczyły różne zwierzęta zamieszkujące lasy. Dzieci bardzo aktywnie uczestniczyły w zajęciach, zadawały dużo pytań i chętnie odpowiadały na pytania pana leśniczego. W nagrodę otrzymały atrakcyjne książeczki o tematyce leśnej. Pan Marek подарował na ręce organizatora spotkania trzy ciekawe pozycje książkowe o Nadleśnictwie Głogów. Przebieg spotkania relacjonowała Telewizja Sędziszów Małopolski.

Spotkanie zostało zorganizowane w związku z realizacją przedszkolnej inicjatywy „**ZIELONY ZAKĄTEK EDUKACJI I INTEGRACJI**” w ramach Projektu „**Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia**” sfinansowanego ze środków NFOŚiGW.



[www.youtube.com/watch?v=MVAewpafUZO&index=15&list=UUFJOIPtH8v7SeC5sqwSBz9w](http://www.youtube.com/watch?v=MVAewpafUZO&index=15&list=UUFJOIPtH8v7SeC5sqwSBz9w)

## REALIZACJA INICJATYW

**INICJATYWY  
OBYWATELSKIE**



**DLA ŚRODOWISKA**

- REALIZACJA
- SPRAWOZDAWCZĄĆ
- ROZLICZENIE
- ZATWIERDZENIE
- TRWAŁOŚĆ
- EFEKT RZECZOWY

# SCHEMAT ROZLICZEŃ I FINANSOWANIA

I okres  
rozliczeniowy

październik 2016 – marzec 2017

II okres rozliczeniowy

kwiecień 2017 – wrzesień 2017

I zaliczka z NFOŚiGW

Raport z I okresu  
sprawozdawczego  
za 6 miesięcy

Zgłoszenie zmian  
w HRF  
i przesunięć w  
budżecie

Zatwierdzenie  
raportu i zmian

Podpisanie  
Aneksu do  
umowy  
zatwierdzającego  
zmiany

Wypłata II zaliczki  
z NFOŚiGW



## SCHEMAT REALIZACJI INICJATYWY

CZAS TRWANIA INICJATYWY



- Wniosek aplikacyjny – zatwierdzenie przez Organizatora / NFOŚiGW ✓
- podpisanie umowy na realizację Inicjatywy: Lider - Organizator ✓
- Dokumentacja fotograficzna - stan „przed” ✓
- porozumienie o współpracy: Lider – Organizator – Właściciel gruntu – Przyjmujący / (trwałość, przejęcie efektów rzeczowych, odpowiedzialność) ✓
- załatwienie ewentualnych **pozwoleń RDOŚ / Konserwator / pozwolenia budowlane**
- **Wyłonienie wykonawców poszczególnych części zadań - umowy** / (Regulamin udzielania zamówień publicznych! )
- Wykonanie zadań / Podpisanie **protokołów odbioru poszczególnych części zadań** z Wykonawcami / Płacenie **FV**
- **Dokumentacja fotograficzna** z poszczególnych etapów wykonania zadań – stan „w trakcie”
- Oznaczenie miejsca realizacji inicjatywy – **tablica informacyjna**
- **Sprawozdanie merytoryczne** z realizacji Inicjatywy
- **Dokumentacja fotograficzna** z poszczególnych etapów wykonania zadań – stan „po”
- **Protokół odbioru końcowego Inicjatywy** – po wykonaniu całości zaplanowanych działań
- **Protokół przekazania efektów rzeczowych:** Organizator – Lider Inicjatywy – Właściciel gruntu – Przyjmujący

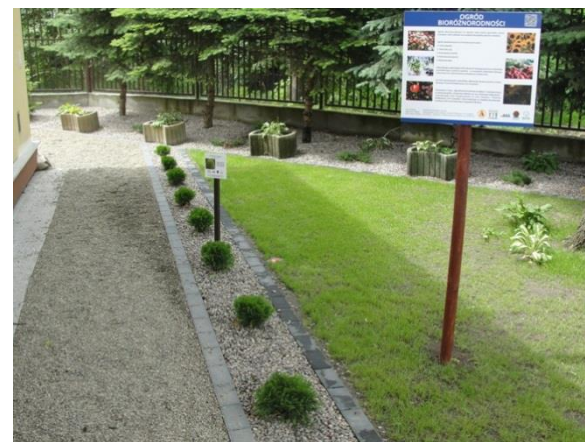
# DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA



STAN „PRZED”

STAN  
„W TRAKCIE”

STAN „PO”



przesyłanie zdjęć - > [www.wetransfer.com](http://www.wetransfer.com)

„Skip to free”

## OZNACZENIE INICJATYWY

- ✓ Wszystkie materiały przed drukiem/produkcją wymagają **akceptacji NFOŚiGW**, dlatego zostaną przesłane do NFOŚiGW do akceptacji w terminach wynikających z harmonogramu rzeczowo-finansowego i pozwalających na ich akceptację
- ✓ Na materiałach elektronicznych, drukowanych w ramach Projektu zamieszczone zostaną informacje o następującej treści: **Niniejszy materiał został opublikowany dzięki dofinansowaniu z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”**
- ✓ Na wszelkie materiały wykonane w ramach Projektu Beneficjent udzieli licencji NFOŚiGW na czas nieokreślony do nieodpłatnego korzystania z rezultatów prac (np. kwesty, mapy po ścieżce etc.)
- ✓ Wszelkie elementy infrastruktury zostaną opatrzone logiem NFOŚiGW wraz z informacją o dofinansowaniu oraz logiem Stowarzyszenia „Pro Carpathia” w sposób widoczny i adekwatny do danego działania



## POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY



### **Organizator zobowiązuje się:**

- czuwać nad organizacją wszystkich prac związanych z właściwym przebiegiem działań,
- koordynować wszelkie działania z tym związane,
- sfinalizować wykonanie zadania zgodnie z wnioskiem aplikacyjnym,
- zapewnić odpowiednie ologowanie zakupionego sprzętu informujące o źródłach jego finansowania,
- przekazać wytworzone efekty rzeczowe w ramach projektu dla ..... po okresie realizacji Inicjatywy na podstawie protokołu przekazania.



**Porozumienie o współpracy** reguluje kwestie odpowiedzialności, trwałości i własności efektów rzeczowych wytworzonych w ramach Inicjatywy. Trójstronne lub czterostronne.

### **Przyjmujący zobowiązuje się:**

- przyjąć efekty rzeczowe po okresie realizacji Inicjatywy na podstawie protokołu przekazania,
- utrzymać efekty rzeczowe min. w okresie trwałości Inicjatywy
- na bieżąco informować Organizatora o wszelkich okolicznościach dotyczących pogorszenia lub utraty Trwałości Przedsięwzięcia w stopniu powodującym lub mogącym powodować trwałe zmiany określonych w Umowie parametrach Efektu rzeczowego lub ekologicznego Inicjatywy, wraz ze wskazaniem przyczyn takich zmian,
- używać przedmiotu przekazania zgodnie z jego przeznaczeniem,
- dokonywać na własny koszt wszelkich napraw przedmiotu przekazania w takim zakresie, w jakim jest to konieczne dla zachowania przedmiotu przekazania w stanie niepogorszonym.
- nie oddać przedmiotu przekazania w użyczenie ani nie najmować osobom trzecim w okresie trwałości
- przekazać po okresie trwałości Organizatorowi listę wydarzeń/impres w związku z wytworzonym efektem rzeczowym jeżeli będą miały takie miejsce.

### **Lider Inicjatywy zobowiązuje się:**

- koordynować prace związane z wykonaniem zadania, dołożyć wszelkich starań do promocji i popularyzacji zadania i jego efektów,
- współpracować z Organizatorem przy realizacji Inicjatywy,
- na bieżąco informować Organizatora o wszelkich okolicznościach dotyczących pogorszenia lub utraty Trwałości Przedsięwzięcia w stopniu powodującym lub mogącym powodować trwałe zmiany określonych w Umowie parametrach Efektu rzeczowego lub Efektu ekologicznego Inicjatywy, wraz ze wskazaniem przyczyn takich zmian.

### **Właściciel gruntu zobowiązuje się:**

- zapewnić nieodpłatne udostępnienie gruntu pod realizację Inicjatywy,
- zapewnić nieodpłatnie teren dla odwiedzających w obszarze min. w okresie trwałości Inicjatywy,
- udostępnić teren i elementy wytworzone w ramach Inicjatywy na wypadek kontroli przez Organizatora lub NFOŚiGW w okresie trwałości Inicjatywy.

# ZAMÓWIENIA PUBLICZNE



Zamówienia na dostawy, usługi oraz roboty budowlane udzielane są przez Zarząd Stowarzyszenia zgodnie z **Regulaminem udzielania zamówień publicznych przez Stowarzyszenie o wartości szacunkowej do 30 tyś. EUR**

Stowarzyszenie stosuje zasadę konkurencyjności oraz efektywnego zarządzania finansami.

Zasada efektywnego zarządzania finansami oznacza, że Stowarzyszenie „Pro Carpathia” przed dokonaniem zakupu przeprowadza rozeznanie rynku w celu wyboru najkorzystniejszej oferty spośród dostępnych. Rozeznanie rynku oznacza porównanie cen, u co najmniej 3 potencjalnych dostawców towarów lub usługodawców, o ile na rynku istnieje tylu wykonawców.

## Zamówienia powyżej 3500 PLN:

- zapytania ofertowe kierowane są do 3 potencjalnych wykonawców/dostawców danego towaru lub usługi działających na rynku
- możliwość dostarczenia zapytania ofertowego osobiście (co zostaje potwierdzone na formularzu), drogą mailową (potwierdzenie wysłania e-maila), lub zamieszczone na stronie internetowej (printscreen)
- potencjalni Wykonawcy powinni mieć min. 7 dni na odpowiedź na dane zapytanie ofertowe
- oferty składane są w wersji pisemnej (faxem, mailowo lub osobiście)
- spośród ofert (spełniających kryteria, tych które wpłynęły w terminie) wybrać tą **najkorzystniejszą** – najczęściej najbardziej konkurencyjną cenowo, ale nie koniecznie. Można wziąć pod uwagę najkorzystniejszy bilans ceny do innych wymagań np. doświadczenia.

## SPOSÓB FINANSOWANIA

- ▶ Środki finansowe nie są przekazywane Liderom Inicjatyw
  - ▶ Umowy z Wykonawcami zawiera Organizator
- ▶ FV/ Rachunki wystawiane są na Organizatora – na podstawie umowy
  - ▶ Organizator ponosi wszelkie koszty – ale tylko te zaplanowane w budżecie Projektu i zatwierdzone przez NFOŚiGW, wydatkowane po uzgodnieniu z Organizatorem
- ▶ W przypadku zwiększenia wydatków realizacji Inicjatywy o których mowa w HRF wynikających z niedoszacowania budżetu przez Lidera Inicjatywy lub wzrostu cen, Lider Inicjatywy zobowiązany jest pokryć je ze środków własnych

## PROTOKÓŁ ODBIORU ZADANIA - trójstronny



**Protokół odbioru** podpisywany jest PO wykonaniu zadania zgodnie z umową i zamówieniem oraz specyfikacją określoną w ofercie. Po podpisaniu protokołu odbioru może być wystawiana FV. Podpisywany jest trójstronnie – w 3 egzemplarzach

ORGANIZATOR

LIDER  
INICJATYWY

WYKONAWCA

Lp.	Nazwa wydatku (dokładna specyfikacja zamówienia na podstawie potrzebnych materiałów do wykonania, liczby sztuk, parametrów technicznych)	Jednostka miary
1		
2		

Wykonawca wykonał usługę, a Zamawiający przyjął ją bez zastrzeżeń.  
Odbiorca i Zamawiający przyjął wykonanie zadania pod względem ilościowym i jakościowym.  
Niniejszy protokół został sporządzony w trzech egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Wykonawca

.....

Organizator Projektu/ Zamawiający

.....

Lider Inicjatywy/bezpośredni odbiorca

.....

# TABLICE INFORMACYJNE

## MIEJSCE NA TYTUŁ TABLICY

<Miejsce na opis Inicjatywy/ Zadań / problemu / efektu>

lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum

lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum

lorem ipsum lorem ipsum

lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum

lorem ipsum lorem ipsum lorem ipsum

lorem ipsum lorem ipsum



KOD QR

*zdjęcie*

*zdjęcie*

LOGO  
Lidera  
Inicjatywy

Lider Inicjatywy: ....

Organizator Projektu: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”

Okres trwania : 01.10.2015 - 30.09.2016 r. Wartość finansowania Inicjatywy: ....

Inicjatywa „...” realizowana jest w ramach Projektu „Inicjatywy oddolne na rzecz Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej





# TABLICE INFORMACYJNE - projekty

## TWORZYMY MINIPARK W JASIONCE



**Organizator Projektu:**  
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia"  
**Okres trwania Projektu:** 01.10.2016 r. - 30.09.2017 r.  
**Wartość finansowa Inicjatywy:** 18 200,00 zł

Inicjatywa „Tworzymy minipark w Jasionce” realizowana jest w ramach Projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju”.




## WSPÓLNIE DLA DRZEW



**Organizator Projektu:**  
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia"  
**Okres trwania Projektu:** 01.10.2016 r. - 30.09.2017 r.  
**Wartość finansowa Inicjatywy:** 18 500,00 zł

Inicjatywa „Wspólnie dla drzew” realizowana jest w ramach Projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju”.




Za treści opracowanych materiałów odpowiada wyłącznie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”.

## PASIEKA "BESKIDZKA BARĆ"




**Ciekawostki dotyczące pszczół:**

- » Miód pszczeli powstaje z nektaru zebranego przez robotnice. Nektar jest zagęszczany i wzbogacany o inne składniki. Nadmiar wody usuwają dodając do nektaru enzymy i wchłjučając skrzydłami.
- » Przeciętny zasięg lotu pszczół wynosi 3 km, a maksymalny może wynieść 10 km i więcej.
- » Pszczoły muszą odwiedzić około 4 milionów kwiatów, aby zebrać nektar na 1 kg miodu.
- » Podczas jednego "kursu" po nektar pszczoła odwiedza 50-100 kwiatów.
- » Pszczoła lotna wylatuje 7-15 razy dziennie. Przerwy między lotami wynoszą ok. 5 min. Czas trwania lotu to ok. 25-45 min.
- » Robotnice, które znalazły obfitość nektaru powiadamiają o tym inne robotnice za pomocą tańca.
- » Miejsce i obfitość pokarmu robotnice wskazują za pomocą intensywności, szybkości i kierunku tańca.

**Charakterystyka gatunku:**

Pszczoła miodna (*Apis mellifera*) jest gatunkiem owada błonkoskrzydłego z rodziny pszczołowatych. Występuje w rodzinach zwanych rojami pszczelimi, które składają się z robotnic, samców zwanych trutniami oraz matki pszczelej, zwanej królową. Łącznie rój może liczyć 10-80 tys. owadów. Zbierają nektar i pyłek kwiatów, który jest ich pożywieniem i w ten sposób zapylają rośliny owadopylne, przez co umożliwiają powstanie owocu. To właśnie pszczołom zawdzięczamy produkcję 1/3 żywności. Wczesną wiosną cała armia pszczół rusza do pracy, zapyla kwitnące sady, tany rzepaku i większość roślin będących surowcem do produkcji żywności. Do produktów pszczół miodnych należą m.in.: miód i wosk.

Pszczoła unosi się w powietrze dzięki pracy dwóch par skrzydeł zbudowanych z przezroczystej błony. Jedna z trzech par nóg posiada specjalne poduszki zatrzymujące pyłek. Narządy rozrodcze samicy uległy modyfikacji, w której wyniku powstał narząd obronny – żądło. Znajduje się ono na końcu odwłoka i może zostać przez zagrożonego owada wprowadzone do ciała innego zwierzęcia. Jad pszczeli może powodować obrzęk, ale jest niebezpieczny tylko dla osób uczulonych lub w przypadku wielu ugądzeń. W okresie od wiosny do lata robotnice żyją około 6 tygodni. Pszczoły zimujące dożywają 8 miesięcy. Matka pszczoła żyje o wiele dłużej, nawet 5 lat i więcej.

**Co stanowi zagrożenie dla pszczół:**

Naturalne środowisko, w którym pszczoły żyły od tysięcy lat, ulega ogromnym zmianom wskutek działalności człowieka. Niestety zmiany te są niekorzystne dla pszczół. Największe zagrożenie stanowią środki ochrony roślin, ograniczony dostęp do zróżnicowanego pokarmu, pasożyty i choroby. Przyczyną braku zróżnicowanego pokarmu dla pszczół są wycinki drzew i lasów oraz uprawy monokulturowe (uprawy jednego gatunku rośliny na dużych obszarach). Ten brak naturalnego, urozniczonego pokarmu bardzo źle wpływa na odporność pszczół na choroby i pasożyty, które co roku dziesiątkują populację. **Przyczyny wymierania pszczół:** degradacja środowiska, okresowy brak pożywienia, warroza – choroba wywołana przez roztoczek *Varroa destructor*, środki ochrony roślin, genetycznie modyfikowane organizmy

Inicjatywa "Na ratunek pszczołom w Beskidzie Niskim" realizowana jest w ramach Projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju”.



Lider Inicjatywy: Dagmara Płociniec  
Organizator Projektu:  
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia"  
Okres trwania Projektu: 01.10.2016 r. - 30.09.2017 r.  
Wartość finansowa Inicjatywy: 17 500,00 zł

Za treści opracowanych materiałów odpowiada wyłącznie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia”.





## SPRAWOZDAWCZOŚĆ

- Lider Inicjatywy przedłoży Organizatorowi **sprawozdanie, protokół odbioru końcowego** Inicjatywy, **protokół przekazania** efektów rzeczowych (zgodnie z porozumieniem), na formularzu dostarczonym przez Organizatora oraz dokumentacji fotograficznej, w terminie 14 dni od daty zakończenia realizacji Inicjatywy.
- Organizator może prosić o wyjaśnienia i uzupełnienia od Lidera Inicjatywy w zakresie realizacji Inicjatywy
- Po okresie realizacji ustalana jest kwestia odpowiedzialności za efekty rzeczowe Inicjatywy regulowana porozumieniem o współpracy oraz protokołem przekazania efektów rzeczowych
- Lider Inicjatywy będzie niezwłocznie informował Organizatora o jakichkolwiek **problemach, uchybieniach, nieprawidłowościach, odstępstwach**, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację Projektu – **po to aby można było wspólnie rozwiązać problem!**

## SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

- ? Czy zakładane cele i rezultaty zostały osiągnięte w wymiarze określonym we wniosku?  
Jeśli nie – dlaczego?
- ? Czy Lider Inicjatywy współpracował z innymi podmiotami w ramach realizacji Inicjatywy (np. instytucje, grupy, stowarzyszenia, samorządy) – jeśli tak, opisać na czym polegała współpraca?
- ? Jak oceniają Państwo zaangażowanie/nastawienie mieszkańców w działania związane z realizacją Inicjatywy?
- ? Czy Lider Inicjatywy podjął się działań związanych z promocją Inicjatywy? – jeżeli tak, proszę podać (informacje w mediach, ogłoszenia, informacja na własnej stronie itp.)
- ? W jaki sposób Lider Inicjatywy zapewni trwałość (tzn. utrzymanie efektów) danej Inicjatywy?
- ? Jakie korzyści dla środowiska naturalnego i mieszkańców przyniosła realizacja Inicjatywy?
- ? Jakie pozwolenia/zgody/decyzje wymagane prawem były uzyskane – opisać kiedy je uzyskano i na jakie działania i dołączyć kserokopie

## PROTOKÓŁ KOŃCOWEGO ODBIORU INICJATYWY - dwustronny



**Protokół końcowego odbioru inicjatywy** podpisany jest po wykonaniu wszystkich zadań zgodnie z umową, wnioskiem aplikacyjnym oraz szczegółową specyfikacją określoną w ofercie.  
Po podpisaniu protokołu odbioru może być podpisany protokół przekazania efektów rzeczowych.  
Podpisany jest dwustronnie – w 2 egzemplarzach

ORGANIZATOR

LIDER INICJATYWY

Lp.	Nazwa zadania	Wykonawca – nazwa, adres	Protokół odbioru zadania
1			TAK / NIE *
2			TAK / NIE *

**Ustalenia dotyczące wyników robót / pracy.** Praca/zadanie została/o wykonana:

- zgodnie z zatwierdzonym przez NFOŚiGW Wnioskiem Aplikacyjnym na realizację Projektu
- zgodnie z umową na realizację Inicjatywy pomiędzy Organizatorem a Liderem Inicjatywy
- zgodnie z umową zawartą z Wykonawcą.

Lider Inicjatywy

Organizator

.....  
(podpis, pieczęć)

.....  
(podpis, pieczęć)

## PROTOKÓŁ PRZEKAZANIA EFEKTÓW RZECZOWYCH INICJATYWY



**Protokół przekazania efektów rzeczowych Inicjatywy** – podpisywany jest po zakończeniu wszystkich zadań w Inicjatywie, zgodnie z umową, porozumieniem o współpracy, wnioskiem aplikacyjnym oraz szczegółową specyfikacją określoną w ofercie.

ORGANIZATOR

LIDER  
INICJATYWY

PRZYJMUJĄCY

WŁAŚCICIEL  
GRUNTU

Lp.	Nazwa zadania	Liczba/jednostka miary	Wartość zadania [PLN brutto]
1			
2			

**Przyjmujący oświadcza**, że znany jest mu stan techniczny przekazywanych efektów rzeczowych wykonanych w ramach Inicjatywy, nie wznosi zastrzeżeń co do tego stanu. Zobowiązuje się utrzymać efekty rzeczowe Inicjatywy w stanie nie pogorszonym w stosunku do stanu technicznego z dnia ..... przynajmniej w okresie trwałości przedsięwzięcia tj. do dnia ..... . Przyjmujący zobowiązuje się do naprawy zniszczonego lub przywrócenia zagubionego efektu rzeczowego i przywrócenia go do stanu z dnia ..... na własny koszt.

Lider Inicjatywy:

Organizator/Przekazujący:

Właściciel gruntu:

Przyjmujący:

.....  
(podpis, pieczęć)

.....  
(podpis, pieczęć)

.....  
(podpis, pieczęć)

.....  
(podpis, pieczęć)

## TRWAŁOŚĆ INICJATYWY – efektów rzeczowych

0 LAT

- Dla Inicjatyw związanych np. z cięciami sanitarnymi – gdzie brak wytworzonego efektu rzeczowego, a tylko ekologiczny

1 ROK

- 1 rok od zakończenia Inicjatywy, dla inicjatyw z działaniami miękkimi, pracami związanymi z nasadzeniami roślin etc.

2 LATA

- 2 lata od zakończenia inicjatywy, dla Inicjatyw infrastrukturalnych, związanych z wytworzeniem efektu rzeczowego (np. altany, wiaty, ławki etc.)

### Czym jest trwałość przedsięwzięcia?

**Trwałość przedsięwzięcia** polega na zapewnieniu przez Lidera Inicjatywy/ Przyjmującego utrzymania efektu rzeczowego i ekologicznego Przedsięwzięcia przez wskazany w umowie okres, czyli:

- używanie przedmiotu zgodnie z jego przeznaczeniem
- zachowanie należytej dbałości o efekty rzeczowe
- brak możliwości sprzedania / dzierżawienia/ najęcia
- brak możliwości czerpania korzyści finansowych
- utrzymanie w stanie nie pogorszonym
- naprawienie w przypadku zniszczenia
- zapewnienie dostępności do efektów Inicjatywy

Okres trwałości dla poszczególnych Inicjatyw określony jest w umowie na realizację Inicjatywy w §2 pkt. 9





Ochrona Ostoi Karpackiej  
Fauny Puszczańskiej

Projekt: Zielone  
Podkarpacie

[Inicjatywy dla  
Środowiska](#)

## Zima na Podkarpaciu



Województwo Podkarpackie

### Aktualności

Ścieżki przyrodnicze

Formy skalne

Pasma górskie

Na Podkarpacie zawiąła wiosna

28-02-2017



Światowy Dzień Obszarów Wodno-Błotnych

02-02-2017



Dąb Józef kandydatem na Europejskie Drzewo Roku 2017

01-02-2017



# Inicjatywy Lokalne

Strona główna / Inicjatywy Lokalne

**Aby mieć dostęp do pełnej listy Inicjatyw,  
kliknij na okienko znajdujące się w lewym górnym rogu mapy.  
Następnie rozwiń interesującą cię listę.**

☰
🔍
🌐
📄

☰
🔍
🌐
📄

798 wyświetleń

- Inicjatywy oddolne - nabór ...
- Inicjatywy oddolne na rzecz ...
- Inicjatywy oddolne - II nab...
- Inicjatywy dla Zielonego Pod...
  - Leśna Pszczoła
  - Pielęgnacja cennego drze...
  - Pamiętajcie o ogrodach - ...
  - Zielona Klasa skarbnicą ...
  - Rewitalizacja zieleni zwią...
  - Na ratunek pszczołom w ...
  - Odtworzenie miododajne...
  - Naturalnie, kulturalnie, lok...
  - Zasadzenie ostoi cisa po...
  - Wyznaczenie ekoszlaku i ...



# PROMOCJA – Liderzy Inicjatyw

INICJATYWY  
OBYWATELSKIE



TRZEBOWNISKO  
OFICJALNY PORTAL URZĘDU GMINY



## OCHRONA ŚRODOWISKA

Ekologia  
Gospodarka odpadami  
Zakład Gospodarki Wodno-Ściekowej  
Wnioski do pobrania

## INICJATYWY DLA ZIELONEGO JASIONCE

2016-10-26  
Aż 2 z 14 inicjatyw prowadzonych w ramach projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” realizowanego przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia w miejscowości Jasionce. Inicjatywy te dotyczą przede wszystkim przedsięwzięcia na rzecz lokalnego środowiska.



10.01.2017

## Naturalnie, kulturalnie, lokalnie

UG Wiśniewa

W 2017 roku będzie realizowana Inicjatywa pn. „Naturalnie, kulturalnie, lokalnie” dla Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach Programu „Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju” realizowanego przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia”. Liderem inicjatywy jest Ośrodek Kultury w Wiśniewie.



Tutaj postawimy  
i założymy zielone

Realizacja tego działania ma na celu poprawę estetyki centrum wsi Wiśniewa i podniesienie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej. Czyste środowisko naturalne

01. 10. 2016 - 30. 06. 2017

# ZIELONY ZAKĄTEK EDUKACJI I INTEGRACJI

Wartość inicjatywy  
18 400 zł

Inicjatywa w ramach projektu „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” sfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie programu „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju” realizowanego przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”

## GLÓWNE CELE INICJATYWY:

- bezpośredni kontakt dzieci z przyrodą
- kształtowanie postaw ekologicznych
- poczucie szacunku do przyrody i jej ochrony
- atrakcyjne formy edukacji przyrodniczej

## DZIAŁANIA:

Utworzenie w ogrodzie przedszkolnym KĄCIKA EDUKACYJNO - INTEGRACYJNEGO oraz ŚCIEŻKI DOZNAŃ SENSORYCZNYCH - miejsca do organizowania zajęć edukacyjnych o tematyce ekologicznej, rozwijania zmysłów, prowadzenia badań, doświadczeń, hodowli, obserwacji roślin, owadów i ptaków w różnych porach roku oraz organizowanie w przedszkolu zajęć, warsztatów, spotkań, konkursów itp o tematyce ekologicznej

autor rys.  
Eryk Wiszotek  
i miejsce w konkursie

MIJSCIE REALIZACJI PROJEKTU: Publiczne Przedszkole Nr 2 im. J. Korczaka w Sędziszowie Młp.

UCZESTNICY PROJEKTU: bezpośrednio - cała społeczność przedszkolna tj. dzieci w wieku 3 - 6 lat, pracownicy przedszkola i rodzice oraz pośrednio - społeczność lokalna

# PROMOCJA – media zewnętrzne



► Projekt „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” jest dofinansowany ze środków NFOŚiGW

## III NABÓR NA INICJATYWY

5.10	Międzynadzinowe Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju			
	konkurs	II kwartał 2017	II kwartał 2017	/NC/EE/5.10/2017/inicjatywy



<http://nfosigw.gov.pl/nabor-wnioskow>

Zmiana w stosunku do I i II naboru (wstępne założenia/propozycje):

- Nie będzie dofinansowania do np. małych termomodernizacji, wymiany pieców, paneli słonecznych etc.
- „porządkowanie” terenu wokół bloków przez spółdzielnie mieszkaniowe,
- zaostrzone weryfikacja w stosunku do kryteriów: tylko ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

**KOMUNIKACJA! KOMUNIKACJA! KOMUNIKACJA!**

Na wszystkich poziomach planowania, wdrażania, realizacji, sprawozdawczości,  
rozliczania Inicjatywy:

**KOMUNIKACJA JEST PODSTAWĄ SUKCESU!!!**



# DZIĘKUJE ZA UWAGĘ!



## Małgorzata Jedynak

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji  
Podkarpacia „Pro Carpathia”  
Rynek 16/1, 35-064 Rzeszów  
[malgorzata@procarpathia.pl](mailto:malgorzata@procarpathia.pl)  
tel. (17) 850 01 86  
godz. 8:00 – 16:00  
[www.zielonepodkarpacie.pl](http://www.zielonepodkarpacie.pl)

► Projekt „Inicjatywy dla Zielonego Podkarpacia” jest dofinansowany ze środków NFOŚiGW

